

som Admiral Richelieu i Anledning af det ærede Medlem Hr. Lemvigh-Müllers Tale om Landmandsbankens Forhold har fremsat i et Delegationsmøde, om, at det var heldigt, om Finansministeren vilde gøre en Bemærkning om, at de Rejser, der var rejst saa megen Klage over, var foretaget i Statens Interesse og efter Statens Opfordring. Der er ingen, som har anmodet mig om at fremkomme med en saadan Udtalelse, hverken Admiral Richelieu eller nogen som helst anden. Men det var ganske uomgængelig nødvendigt for enhver Finansminister at bemærke det; naar Etatsraad Glückstadt paa Statens Anmodning og med saa meget Held havde ført en stor og vanskelig Forhandling angaaende Erstatningssummen og senere havde repræsenteret Danmark paa en, som det fra alle Sider blev erkendt, fuldstændig fyldestgørende Maade paa Bryselerkonferencen, maatte enhver Finansminister — og ganske sikkert ikke mindst min højtærede Forgænger —, naar Glückstadt angribes for disse Rejser, sige: Ja, men det var efter Statens Anmodning, han rejste, og han udførte sit Hverv paa en god og nyttig Maade. Det var en Ytring, som ingen Finansminister kunde undlade at fremkomme med.

Blev Laanet da stiftet paa daarlige Betingelser? Nej. Det blev ogsaa erkendt fra alle Sider, for øvrigt ikke mindst fra det ærede Medlem Hr. Rodes Side den Gang. I de omkringliggende Maaneder var der mange, der søgte Laan i Amerika. De fleste blev afvist, men nogle Lande fik Laan. Jeg skal nævne, paa hvilke Vilkaar vort Laan blev stiftet; det var et meget dyrt Laan, men set i Forhold til de Vilkaar, under hvilke man kunde opnaa amerikanske Laan den Gang og i det hele taget Laan i Udlandet, var det et Laan paa gunstige Vilkaar. Vor effektive Rente var 9,1; Svejts' effektive Rente var den samme, 9,1, men Frankrigs var 9,4, Belgiens 9,5 og Norges 9,6.

Jeg kommer saa til Laanet af 1921; der siges det jo ogsaa, at det i Virkeligheden var et Laan, som Glückstadt optog; der behøvedes intet Laan, det var Glückstadt, der vilde have det for at styrke sine Dollarsbeholdninger, og Finansministeren var naturligvis som et Siv i hans Haand; naar Glückstadt vilde have Statslaan optaget, skulde der optages Statslaan. Forholdet

var jo, som enhver den Gang vidste, og som enhver ved blot at kige efter i Rigsdagstidende kan opfriske, saaledes, at dette Laan var en ubetinget Nødvendighed. At Aaret vilde ende med Underskud, var allerede i December ganske klart, og hvad der var særlig uheldigt, var, at Staten havde været nødt til i høj Grad at overtrække sin Konto i Nationalbanken; det er altid en meget uheldig Omstændighed med de for store Overtrækninger, idet de forøger Seddeludstedelsen. Laanet var en Nødvendighed, Spørgsmaalet var blot, paa hvilket Tidspunkt det skulde optages. Jeg var en Tid, saaledes som jeg ogsaa fremstillede det her i Tinget, stemt for at vente et Par Maaneder endnu, fordi man saa bedre kunde overskue det samlede Behov og med mere Sikkerhed indrette Laanets Størrelse derefter, men, som sagt, Spørgsmaalet var kun: December eller et Par Maaneder senere.

Her var det nu, jeg tillagde det en betydelig Vægt, at der i den internationale Finansverden sporede Tegn i Retning af en Sænkning af Dollarens Kurs i Forhold til Sterling; og at der var i Optræk det, som et Par Maaneder senere bliver til Konferencerne i Cannes og Genua. Det var bekendt, at der var en Tilnærmelse imellem Lloyd George og Briand i Retning af en europæisk finansiel Rekonstruktion, der vilde have omfattet Tyskland og vilde have krævet meget betydelige Laan, som selvfølgelig væsentlig maatte have været optaget paa det amerikanske Marked. — Jeg havde selv iagttaget denne Bevægelses Spor i den internationale Finanspresse, visse Bebudelser, der havde gjort mig opmærksom derpaa, men det er rigtigt, at Etatsraad Glückstadt forelagde mig Breve fra Avenol og andre af de den Gang mest fremstaaende Finansmænd, som benyttedes i de internationale Forhandlinger og ogsaa havde at gøre med Forberedelsen af de Forhandlinger, der nogle Uger efter fandt Sted i Cannes, som bebudede, at dette vilde ske, og de finansielle Konsekvenser, det vilde medføre med Hensyn til Optagelse af Laan i Udlandet. Disse Breve bestyrkede naturligvis den Formodning, jeg selv var begyndt at nære om, at det vilde være mindre rigtigt at vente med Laanet, og at det vilde være rigtigst at optage det i December.

Imidlertid konfererede jeg med Nationalbanken om Sagen og senere med Na-